

BALIK ÇORBASI¹

Konusuyla ve görselleriyle çocukta bilme isteği ve merak uyandıran kitabın kahramanları oldukça ilginç: Düzenli bir evi olan, titiz ve her şey üzerinde durup dinlenmeden “düşünen” bir adam ve dağınık evinde düşüncelerini yazıya aktarmaktan keyif alarak sürekli “yazan” bir kadın... Ortak noktaları balık çorbası sevmeleri. Birlikte yapmaktan en çok keyif aldıkları şey, çorba içerken uçan düşüncelere kaşık sallamak... Bir gün yine bir araya gelip çorbalarını içerken gizemli bir çocuk imgesi beliriveriyor belleklerinde...

Sekiz yaş ve üzeri çocukların yaratıcı, eleştirel ve sorgulayıcı bir bakış açısı oluşturmasına olanak sağlayan *Balık Çorbası*, ilişkilerdeki sevgi ve saygı gereksinimini temel alıyor. Çocuklara görev ve sorumluluklar verilirken onları birey olarak tanımaya çağırıyor. Böylece kitap büyükler tarafından onaylanmak isteyen, ilgi ve yeteneklerinin farkına varan “çocuk okurun” ortaya çıkmasına katkıda bulunabilir.

Kitapta konunun ele alınışı ve yorumlanması oldukça özgün. Olaylar dizisi birbiriyle tutarlı bir bütünlük içinde sürükleyici olarak verilmiştir. Yazar çocuğun soyut düşünme becerisini geliştiren öykünün arka planında, çocuğu paylaşmak istediği anlam üzerinde düşünmeye ve sorgulamaya yönlendiriyor. Kitapta cinsiyet rolleri çağdaş yaşamın gereklerine uygun olarak verilmiştir. Başlangıçta yazar “düşünen adam” ve “yazan kadın” olarak net çizdiği karakterlerle, düşünmenin erkeklere; yazmanın da kadınlara özgü olup olmadığını düşündürür. Oysa daha sonra karakterler, adamın yazabilir kadının da düşünebilir oluşunun ifade edilmesiyle dönüşmüştür.

Kitabın dilsel metni, çocuğun dil ve anlam evrenine uygundur. Düşünmek ve yazmak arasında kurulan bağlantı, çocukta yazma isteği uyandırabilir. Ayrıca Türkçenin dil ve anlatım olanaklarından yararlanılarak zengin bir içerik oluşturulduğu göze çarpmaktadır. Çocuk “uçan düşüncelere çatal sallama”nın, “farelerin mutlu mırıltılar çıkarması”nın ne ifade ettiğini düşünerek belleğine yeni anlamlar katabilir.

Kitap öğretici unsurlar içermesine rağmen bunu asla öğüt veren bir tarzda yapmamaktadır. İletiler çocuğun yeni anlamlar oluşturmasına kılavuzluk etmektedir. Bu sayede çocukta toplumun kalıplaşmış yargılarına yönelik eleştiri yapma becerisi gelişebilir ve yaşamda kadın ve erkeğe yüklenen rollerdeki önyargıları yıkabilir.

Kitap yalnızca çocuklara değil, yetişkinlere de özgü olan insan duyarlılığını yansıtması açısından zengin bir içeriğe sahiptir. Çocuk okur ilişkiler, aile, toplumsal yaşamda kadına ve

¹ Ursula K. LE. GUIN. Balık Çorbası (Çeviren: Kemal Atakay; Resimleyen: Vicdan İleri) Elma Çocuk.

erkeğe yüklenen roller üzerinde düşünmeye yönelten bir uyararla karşı karşıya kalır. Kitap, ilişkilerde birbirimizi değiştirmeye çalışmadan, olduğu gibi kabul etmenin altını çizerek çocuklara ilgi ve yeteneklerine göre sorumluluklar vermenin, onları birey olarak tanımının gelişimleri açısından önemini hatırlatır. Bu anlamda yetişkinlerin kendi aralarında ve çocuklarla kurduğu iletişimde bir kılavuz kitap sayılabileceği söylenebilir.

Gl Esin SERTTEK

Ankara Üniversitesi Eęitim Bilimleri Enstitüsü

Eęitim Kültürel Temelleri Anabilim Dalı

Eęitim Felsefesi Programı (Doktora ęrencisi)